

Varnæs Sogns Kirkeblad

FEBRUAR - MARTS 2023 · 37. ÅRGANG

Foto: Ann Nissen



Prædikestol med reliefskåret årstal 1606 og mange fint udskårne detaljer.

INDHOLD

En salme om vinter og håb	2
Gudstjenesteliste	3
Det sker	3
Nyt fra menighedsrådet	4
Vinter på Varnæs kirkegård	5
HÅB 3	6
Meditationsgudstjenester	8
Junker Vigge og Varnæs Kirke	9
Alterkalken	10

En salme om vinter og håb

I februar venter vi på forår og på, at vinteren er fobi. Februar har ry for at kunne blive kold med sne og frost. Vi har kyndelmisse den 2. februar – årets koldeste dag. Det var i katolsk tid en helligdag, hvor man indviede kirkens lys med en ceremoni, som kaldtes ”kyndelmisse”.

I salmen ”Her vil ties, her vil bies” af H. A. Brorson fra 1765 fornemmer man tydeligt, hvordan det føles at vente på, at vinteren forhåbentlig snart er forbi. I de to første vers er det, som om tiden går i stå, og vinteren strenges, selv om sommeren er på vej. Ventetiden er lang og trang. Udtrykket ”bies” betyder ”at vente”.

I det tredje vers og resten af salmen skifter stemningen pludseligt. Brorson vender stemningen fra længsel og venten til håb og glæde. Duen, som vi hører om i 1. Mosebog i fortællingen om ”Noahs Ark”, vender tilbage til arken med et olieblad. Det er et friskt og grønt olivenblad. Der er igen håb om nye tider på jorden efter syndfloden.

Brorson var pietist. Teksten til salmen bygger på Højsangen 2,11-14. Brorson bruger i salmen billeder og sprog fra dette smukke kærlighedsdigt fra ”Det gamle Testamente”. I pietismen havde man et personligt og inderligt forhold til Kristus som frelser. Denne inderlige stemning kommer så fint til udtryk, når vi synger salmen med A.P. Berggreens melodi fra 1854.

Salmen udkom i 1765 i samlingen ”Svane-sang” med titlen ”Vinterhymne”.

Januar 2023/Ann Nissen

Her vil ties, her vil bies

*1 Her vil ties, her vil bies,
her vil bies, o svage sind!
Vist skal du hente, kun ved at vente,
kun ved at vente, vor sommer ind.
Her vil ties, her vil bies,
her vil bies, o svage sind!*



*2 Trange tider langsomt skrider,
langsomt skrider. Det har den art.
Dagene længes, vinteren strenges,
vinteren strenges. Og det er svart.
Trange tider langsomt skrider,
langsomt skrider. Det har den art.*



*3 Turteldue, kom at skue,
kom at skue! Bag gærden hist
dér skal du finde forsommers minde,
forsommers minde, alt grønt på kvist.
Turteldue, kom at skue,
kom at skue bag gærden hist!*

*4 Eja, søde førstegrøde,
førstegrøde af bliden vår!
Lad det nu fryse, lad mig nu gyse,
lad mig nu gyse. Det snart forgår.
Eja, søde førstegrøde,
førstegrøde af bliden vår!*



*5 Due, kunne du begrunde,
du begrunde, hvad der nu sker!
Kulden den svækkes, blomsterne dækkes,
blomsterne dækkes, jo mer det sner.
Due, kunne du begrunde,
du begrunde, hvad der nu sker!*

*6 Kom, min due, lad dig skue,
lad dig skue med olieblad!
Se! nu er stunden næsten oprunden,
næsten oprunden, som gør dig glad.
Kom, min due, lad dig skue,
lad dig skue med olieblad!*

Det sker...

Kyndelmisse

5. februar afholder vi lysgudstjeneste for at markere kyndelmisse.

Fællesspisning

Vi gør allerede nu opmærksom på, at der på Skærtorsdag den 6. april vil være vores traditionelle spisning i kirken i forbindelse med gudstjenesten.



KONTAKT

Sognepræst: På grund af vakance, henvises til sognepræst Maria Theresia Treschow-Kühl, Felsted. Tlf. 21840727

Graver: Else Stie Kuhlmann
Stationsvej 16, Hovslund, 6230 Rødekro, tlf. 42 19 86 74

Organist: Anne-Mette Karstoft,
Adelbyer Kirchenweg 34, 24943 Flensborg,
tlf. 28 89 38 87, Mail: Amp.karstoft@googlemail.com

Menighedsrådsformand: Anne Marie Laier
Varnæsvej 39, 6200 Aabenraa
Tlf. 29 42 77 24, Mail: Hapa@post11.tele.dk

Kirkeværge: Rolf Thiesen, Bovrup Kirkevej 6,
tlf. 40 17 16 65, Mail: Rolfthiesen@gmail.com

Kirkegårdskontoret: Tlf. 20 58 31 62
Mail: Varnaes-kirke@mail.dk

VARNÆS SOGNS KIRKEBLAD

UDGIVET AF MENIGHEDSRÅDET


REG.NR.: 8060 KONTO NR.: 1076856

REDAKTION:

Sten Kruse, Ann Nissen, Anne Marie Laier

Tryk: Grafisk Arbejde - www.grafisk-arbejde.dk

Find Varnæs Kirke på:

www.varnaeskirke.dk eller  Varnæs Kirke



OBS: alle angivelser af datoer og arrangementer med forbehold

Gudstjenester

FEBRUAR

Søndag den 5. februar kl. 16.00

Theresia Treschow-Kühl

Søndag den 12. februar kl. 19.00

Taizé gudstjeneste

Søndag den 19. februar kl. 10.00

Theresia Treschow-Kühl

Søndag den 26. februar kl. 11.00

Theresia Treschow-Kühl

Tirsdag den 28. februar kl. 17.00

Meditation ved Theresia Treschow-Kühl

MARTS

Søndag den 5. marts kl. 9.30

Theresia Treschow-Kühl

Søndag den 12. marts kl. 10.00

Marlys Uhrnholt

Søndag den 19. marts kl. 10.00

Marlys Uhrnholt

Tirsdag den 21. marts kl. 17.00

Meditation Theresia Treschow-Kühl

Søndag den 26. marts kl. 11.00

Theresia Treschow-Kühl

GUDSTJENESTER PÅ BOVRUP PLEJECENTER

Torsdag den 26. januar kl. 15.15

Theresia Treschow-Kühl

Torsdag den 16. februar kl. 15.15

Theresia Treschow-Kühl

Torsdag den 23. marts kl. 15.15

Theresia Treschow-Kühl

Nyt fra menighedsrådet

Et år er gået, og vi kom godt ind i det nye år. Vi havde en god julemåned med de forskellige arrangementer og gudstjenester, som vi med glæde ser tilbage på.

Et årsskifte giver også tanker til refleksion. Vores sogn har været flere ting igennem. Vi ser fortroingsfulde og spændte på fremtiden. Vi håber på mere stabilitet og dermed også en tryghed for sognet.

Vi er glade for det samarbejde, vi har med Theresia, som altid træder til og hjælper

os. I menighedsrådet betyder det meget, at vi har en tryghed her. Vi har nogle gode medarbejdere. Også stor tak til dem.

Vores kirke er altid flot både ude og inde. Menighedsrådet arbejder godt sammen. Vi løfter i flok med de ting, vi er gode til. Også en tak her.

Vi ønsker alle et godt nytår.

*På menighedsrådets vegne
Anne Marie Laier*

Økonomi

Vi har nu taget hul på et nyt år og således også på et nyt regnskabsår. Vi har endnu ikke fået de endelige tal for 2022, men sikkert er det, at vi kommer ud med et driftsunderskud. De primære årsager skal findes i de øgede udgifter til el og gas samt den omstændighed, at vi har haft ca. et halvt år, hvor vi ikke har haft husleje/forbrugsindtægter i præstegården.

Renovering af præstegården

Vi har fået grønt lys fra provstiet til at gå videre med det projekt, vi har startet op i samarbejde med arkitekt Ole Weile. Der er stadig nogle instanser, som skal sige god for, at vi må gøre de ting, vi har tænkt os. Derefter kommer en fase med detailprojektering og indhentning af tilbud fra håndværkere. Denne del står arkitekt Weile også for. Vi har p.t. ikke en decideret tidsplan, men vi kommer nok hen midt på året, inden der er håndværkere i gang.

Ansættelse af ny præst

Det lykkedes desværre ikke få ansat en ny præst på baggrund af vores første stillingsopslag. Efter aftale med biskop og provst, bliver stillingen opslået på ny i præsteforeningens blad i januar måned. Denne gang med den ændring, at ansættelsen ikke bliver som vikar, men i en fast stilling fra starten.

Vi skal så sammen med præsten have fundet en passende bolig (helst i sognet), hvor præsten og dennes eventuelle familie kan bo, indtil renoveringen af præstegården er gennemført. Vi håber og tror på, at dette vil medføre, at flere kandidater synes, at stillingen som præst i Varnæs vil være attraktiv, og at vi således kan have en ny præst på plads omkring 1. april. Vi er så heldige, at vi i det omfang, hun har tid, kan trække på Theresia fra Felsted.



Vinter på Varnæs kirkegård

Vinter på Varnæs kirkegård er en lidt våd affære i år.

Vi beskærer på kirkegården, så buske og træer kan blive bevaret. Nogle skæres helt ned, så de kommer igen og andre får en nænsom udtynding. Det er både på gravstederne, vi passer og rundt omkring i områderne på kirkegården.

Midt i marts ca. - alt afhængig af vejret - begynder vi at tage gran af de gravsteder vi har lagt gran på og gøre dem klar til foråret. Der plantes stedmoderblomster på gravstederne med aftaler inden påske. Det bliver dejligt med masser af farver på kirkegården igen.

Vi håber ikke rådyrene spiser for mange stedmoderblomster i år, men skulle det ske, skal vi nok plante efter. Det er hyggeligt at møde rådyrene om morgenen, så vi må lige tage de få ulemper med.

Der står kurve ved affaldsstationerne. Dem er I velkomne til at benytte, hvis I selv tager gran af gravstedet. Når der ikke er risiko for nattefrost mere, åbner vi også igen for vandet på kirkegården. Skulle I få brug for vand inden, kan det hentes på toilettet ved kapellet.

Der er 4 affaldsstationer på kirkegården, hvor der også er forskellige redskaber til brug for alle: Hakke, rive, kost, lille skovl, kurv, vandkande, vaser. Hvis der er ønsker om det, vil vi gerne opdatere lidt på redskaberne. Det kunne være et skuffejern i stedet for en hakke, saks til at klippe buketterne med eller eventuelle andre ønsker I som brugere af kirkegården måtte have. Kontakt gerne graveren eller læg en seddel i vores postkasse, hvis vi ikke lige er på arbejde, når I kommer forbi.

*En vinterhilsen fra
kirkegårdens personale*

HÅB 3

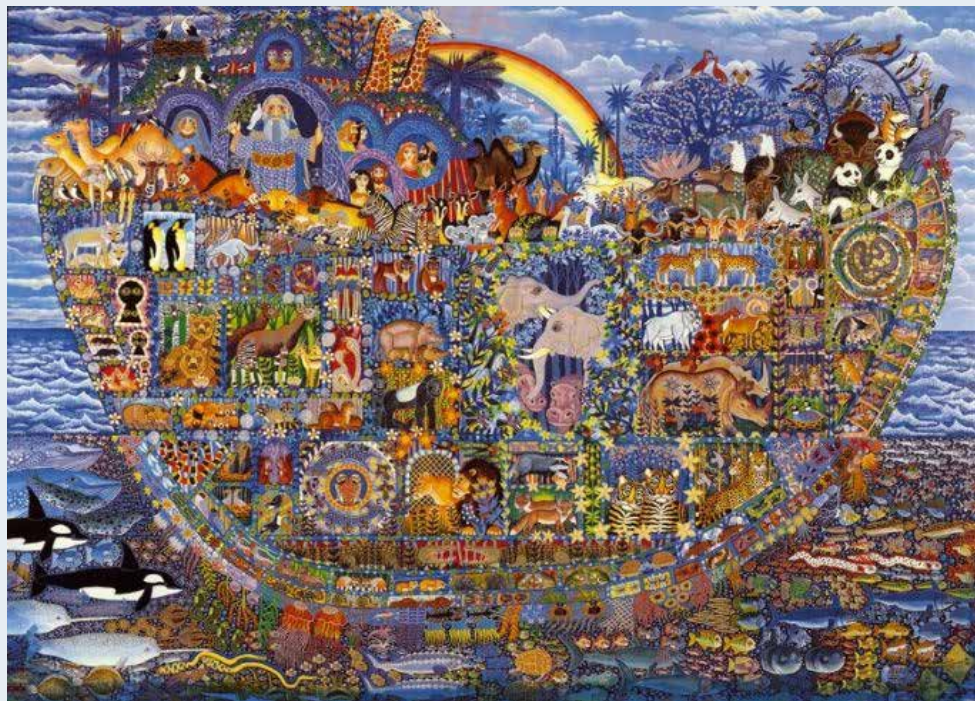
Som afslutning på mine tre indlæg i kirkebladet om begrebet håb, vil jeg forsøge at sammenfatte nogle forskellige betragtninger om håbet i forhold til tro og eksistens. Der findes et stort materiale om emnet, som er beskrevet af mange forskellige tænkere gennem tiden. Der er her kun plads til en ganske kortfattet beskrivelse, som man selv kan uddybe, hvis det har interesse.

I november 2022 udgav sangeren og sangskriveren Anne Linnet 50 sange og salmer med titlen ”Sange til Livet”. Hun udtaler selv om udgivelsen, at det er hendes ønske at dele disse sange med dem, der tvivler. Dem, som savner håb. Dem, der føler sig alene. ”Tro, håb og kærlighed er tre elementer, vi mennesker ikke kan leve foruden. De gennemsyrrer alt,

vi foretager os i livet”, siger Anne Linnet i et interview i Jyske Vestkysten i november 2022.

I første Korintherbrev, kapitel 13, sammenkæder apostlen Paulus håbet med kærlighed og tro. ”Kærligheden tåler alt, tror alt, håber alt, udholder alt” (Citat). Håbet bliver i den kristne tradition noget nutidigt, der rækker ind i en ukendt fremtid. Men hvad er det for en kærlighed, der kan blive så stærk, at den nærer håbet og udholder alt? I den kristne tradition er det en kærlighed, som ikke bruger magt og undertrykkelse, men tilgivelse og næstekærlighed.

Med Kristus fødes kærligheden og håbet. Kristus kender mennesket, men elsker og tilgiver også dem, der er imod ham. Han lærte mennesket at elske. Man kan stille spørgsmålet, om det så er troen, der er forudsætning for håbet og kærligheden? Det tror jeg



Espen Hanefelt Kristensen "Noahs Ark" 1992

ikke, man kan give et entydigt svar på. Men Paulus ville utvivlsomt svare bekræftende.

Mange kristne har et håb om frelse og et liv efter døden. Efter syndefaldet blev mennesket fordømt til afsavn og smerte. Men når livet her på jorden engang er forbi, håber mange kristne på en forening med det guddommelige og et liv efter døden. Det kaldes ”Det kristne Håb”. I salmen ”O Kristelighed” har N.F.S. Grundtvig givet udtryk for et stærkt budskab om dette håb:

”Letvingede Håb! Gudbroder, nyfødt i den hellige Døb. O, lån os den fjederham, Ånden dig gav, så tit vi kan flyve til Landet bag Hav, hvor Evigheds Sol skinner klart allen Stund, på Saligheds Grund”. Tilbage til jødedømmens historie i Det gamle Testamente finder vi mange eksempler på håbets religion: Jødernes udfrielse fra slaveriet i Ægypten med håbet om det forjættede land og ikke mindst forventningen til den kommende Messias. Håbet baseres på noget fortidigt, men rækker langt ind fremtiden.

En anden meget stærk fortælling om håbets kraft findes i myten om Noahs ark (1. Mosebog). Mennesket blev straffet af Gud for sin grådighed, og jorden blev overskyldt af en kæmpe vandflod. Noah overlevede med familie og dyr. Håbet for en ny verden efter syndfloden eller måske ”dommedag” fik lov til at bestå – og regnbuen blev efterfølgende sat på himmelen som symbol på håb og overlevelse.

Mange klimaforskere har i dag givet os mørke udsigter for fremtiden. Ekstreme vejrsigter og stigende gennemsnitstemperaturer med mangel på resurser mange steder i verden. Det giver angst og stress for mange mennesker her på jorden. Giver det overhovedet mening at tale om håb i sådan en truet verden?

I efteråret var der et interessant foredrag i Varnæs Højskoleforening med titlen ”Mellem frygt og håb”, og for nylig havde Sørine Gotfredsen, præst og forfatter, en times radioudsendelse med titlen ”Pessimisme”. Det var en tankevækkende podcast med Theresa Scavenius, klimaforsker og politiker. Hvordan bevares håbet for fremtiden om overlevelse, og hvordan bekæmpes angst og afmagt? Vi er skrøbelige og savner måske mod til at give et modsvar og handle på det?

Der findes ikke noget enkelt svar, og det kræver mod at handle. Vi bliver hele tiden mindet om vores dødelighed, når vi erkender problemernes omfang. I udsendelsen drejede samtalen ind på Søren Kierkegaard. ”Når vi som mennesker bliver i stand til at erkende vores egen angst for dødeligheden, er vi forpligtigede til at elske os selv og verden. Intet at håbe er at fortvivle. Håbet er i sig selv en livgivende og forvandlende kraft. Det er som Grønt om Vinteren”(Citat).

Udsendelsen sluttede med spørgsmålet til klimaforskeren og til os alle: ”Har vi overhovedet lov til at være pessimister”? Klimaforskeren gav udtryk for, at information og viden om tingenes tilstand er nødvendig for at kunne tage de rigtige beslutninger, men medgav, at det kunne udvikle sig til sortsyn og afmagt, hvis man mister håbet, som er tilid til, at der er noget godt og positivt i vente. Og straks herefter kunne man høre Gasolin og Kim Larsen fremføre ”Kloden drejer stille rundt i nat”. Håbet lever!

Januar 2023/Ann Nissen

*Kilder: Sørine Gotfredsen: Podcast
”Pessimisme” Danmarks Radio.*

*Björg Tulinius og Michael Bach Henriksen:
”Mellem frygt og håb” (2019)*

Meditationsgudstjenester

I foråret 2023 afholdes en række meditationsgudstjenester i Varnæs kirke.

Gudstjenesterne bygger på Julian af Norwich skrifter fra 1300-tallet. Julian af Norwich levede i en omskiftelig tid med krig og pest. Midt i alle disse voldsomme begivenheder, som prægede Europa, fik hun en række visioner af Jesus og jomfru Maria, som hun brugte resten af sit liv på at skrive om. Julian levede som en form for nonne kaldet ”rekluse”, dvs. hun boede i et rum, der var bygget til kirken St. Julians i byen Norwich.

Julians teologi er en nærhed af Kristus, og at alt bliver godt – det gentages gang på gang. Julian har svært ved at acceptere kirkens lære om, at nogen skal fordømmes.

Hun ser, at alt bliver godt. Hun udtrykker, at Gud kan frelse alle.

Julian af Norwich taler også ind i vores moderne tid på trods af næsten 700 års afstand. Sognepræst Theresia, der holder meditationsgudstjenesterne blev inspireret af Brian Patrick McQuire, som har undervist i middelalderens kvindelige teologier.

Hvis man er interesseret i at vide mere om middelalderen, så kan man deltage i Varnæs – Bovrup Højskoleforenings foredrag:

Mandag den 6. marts 2023 kl. 19.00 med Brian Patrick McGuire.



Junker Vigge og Varnæs Kirke

Mandshovedet øverst oppe på gavlen af kirkens østside er igen blevet synligt.

På et tidspunkt blev kirken kalket grundigt, og der skete en overkalkning af mandshovedet. I efteråret 2022 er murene blevet efterset og flere steder kalket, og vi har været så heldige, at vores murer, Ole Christensen fra Blåkrog, har fundet tid til forsigtigt at fjerne noget af kalken, så ansigtet nu kan ses tydeligere. Tak til Ole for indsats og for fotografering af det lidt forvitrede hoved.

Ifølge gammel overlevering forestiller hovedet på gavlen Junker Vigge. Sagnet om Junker Vigge fra gården Vold findes i flere forskellige skriftlige kilder. I J. P. Traps storværk ”Statistisk-topografisk beskrivelse af Hertugdømmet Slesvig” hedder det: ”Flere Sagn om Ridder Vigge er knyttet til Varnæs Kirke. Højt oppe på Chorets Østmur sees et af Steen udhugget Hoved, hvilket antages for hans Portræt”. En anden kilde beretter, at ”selve bygherren faldt ned og slog sig ihjel, og til mindelse om denne ulykke blev dette Hoved sat op”. (Dansk Folkemindesamling).



Ved du noget om historien?

Det kunne være ganske spændende at få undersøgt og dateret mandshovedet – skulle der være nogen i sognet, som kender mere til historien, må I meget gerne give os besked om det. (annhelene@bbsyd.dk).



*Junker Vigge
sitter nu igen
tydeligt fremme
på Varnæs Kirkes
østside gavl.*

Alterkalken

Vores gamle alterkalk har ikke været i brug i en længere periode, da den er i stykker. Vi har undersøgt mulighederne for at få den repareret, men der var ingen, der turde binde an med opgaven.

Til sidst kontaktede vi Nationalmuseet og det gav resultat. Nedenfor kan I læse en beretning fra det besøg, som blev resultatet af vores henvendelse.

Onsdag den 11. december havde Varnæs kirke besøg af guldsmeden fra Ringkøbing, som arbejder for Nationalmuseet med forskellige opgaver og restaureringer af gammelt kirkesølv rundt om i Danmark. Vi har i Varnæs kirke en meget smuk, gammel alterkalk fra ca. 1450, som stadig er i brug, men som nu trænger til en reparation. Der er brug for en ekspert på området, og det er lykkedes at finde en sådan person:



Andreas Exner er søn af kunstnerparret Bent og Helga Exner, og han er udlært guldsmed i 1985 hos sin far. Senere kom han til København og arbejdede hos Georg Jensen. I 1994 åbnede han sin egen guldsmedeforretning i Ringkøbing. Han er gift med præst og provst, Marianne Koch. Han fik mod på at tage et spring med hensyn til uddannelse, og da musik altid har haft hans store interesse,



Alterkalken er lavet af sølv, som er forgyldt. De to dele ses tydeligt på billedet. Den ældste del er sirligt udført med de smukkeste mønstre på foden og i midten (bruskbarok).

tog han en organisteksamen og er nu organist i Hee og No Kirker.

Vores alterkalk, som i næste udgave af kirkebladet vil blive beskrevet mere udførligt, stod fremme på et lille bord, som Else havde stillet frem. Der stod en gammel trækasse ved siden af, hvor kalken opbevares. Solen skinnede ind gennem vinduet i koret, så sølvkalken strålede i lyset. Vores guldsmed kunne slet ikke holde øjnene fra den, så det varede ikke længe, før han havde den i hånden og undersøgte den grundigt. Kalken er tidsmæssigt delt i to dele: Det nederste er den gamle del fra ca. 1450, og det øverste er fra nyere tid. Vi har ikke billeder af, hvordan den ældste kalk har set ud.

Fortsættelse følger – Glæd jer til at høre om istandsættelsen på guldsmedens værksted i Ringkøbing i næste udgave af Kirkebladet.

Oplevet og skrevet af Ann Nissen